

Munich Personal RePEc Archive

The role of the administrative structure in Spanish autonomous communities development

Piecuch, Jakub

University of Agriculture in Cracow

2009

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/72264/>

MPRA Paper No. 72264, posted 29 Jun 2016 12:48 UTC

Jakub Piecuch

Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

ROLA STRUKTURY ADMINISTRACYJNEJ KRAJU W ROZWOJU HISZPAŃSKICH WSPÓLNOT AUTONOMICZNYCH

1. Wstęp

Dzisiejsza Hiszpania zawdzięcza swój kształt administracyjny w równej mierze obawom związanym z dramatycznymi epizodami w swej historii XX wieku - z wojną domową i dyktaturą frankistowską - jak i nowoczesnym metodom rządzenia państwem. Przywrócenie demokracji po śmierci Francisco Franco w 1975 r. niosło ze sobą niebezpieczeństwo rozpadu państwa na liczne organizmy polityczne. Zapobiec temu miała konsolidacja struktury państwa przy równoczesnej decyzji o stopniowej decentralizacji jego funkcji pomiędzy nowo powstające regiony. Działania te doprowadziły do utworzenia nowej struktury terytorialnej i do wprowadzenia demokracji na różnych jej poziomach.

Proces uzyskiwania kompetencji oraz autonomii fiskalnej odgrywał i wciąż odgrywa istotną rolę w rozwoju społecznym i ekonomicznym hiszpańskich wspólnot autonomicznych. Dlatego celem pracy jest analiza zależności pomiędzy poziomem uzyskanych kompetencji a poziomem rozwoju gospodarczego i sytuacją na rynku pracy. Przemiany dokonujące się w tym iberyjskim państwie są, z punktu widzenia Polski, szczególnie ważne, gdyż to właśnie Hiszpanię podaje się najczęściej jako przykład kraju, z którego doświadczeń należy korzystać. W okresie wprowadzania w życie omawianych w artykule reform, trwającym równolegle do akcesji Hiszpanii do UE, poziomem rozwoju gospodarczego kraj ten zbliżony był do dzisiejszej Polski. Jednak w ciągu minionych trzydziestu lat poszczególne regiony z ekonomicznie zacofanych stały się nowoczesnymi i konkurencyjnymi obszarami Unii Europejskiej. Dzisiejsza znacząca rola Hiszpanii w UE wskazuje dobitnie, że przyjęty kierunek przemian przyniósł pozytywne efekty.

W artykule analizą objęto hiszpańskie wspólnoty autonomiczne, czyli jednostki terytorialne noszące w nomenklaturze Unii Europejskiej symbol NTS-2. Artykuł oparty jest zarówno na analizie publikacji instytucji hiszpańskich, jak i unijnych.

Wykorzystano w nim bazy danych statystycznych Instituto Nacional de Estadística oraz Eurostatu. Analiza obejmuje okres ostatnich trzydziestu lat, od momentu przywrócenia demokracji i uchwalenia konstytucji Hiszpanii w 1978 r. do chwili obecnej.

2. Proces decentralizacji władzy w Hiszpanii i źródła finansowania wydatków władz regionalnych

Proces decentralizacji władzy w Hiszpanii, trwający od momentu uchwalenia konstytucji w 1978 r., można dziś traktować jako próbę złagodzenia tendencji nacjonalistycznych poprzez wprowadzenie szerokiej autonomii. Represje reżimu Franco wobec ugrupowań separatystycznych doprowadziły do powstania i umocnienia się nacjonalistycznych partii regionalnych, mających silne zaplecze w lokalnych społecznościach. Z tymi ugrupowaniami w szczególności musiały liczyć się siły polityczne, które od momentu śmierci dyktatora odgrywały ważną rolę w przejściu do demokracji. W wielu regionach, w tym przede wszystkim historycznych, mieszkańcy bardzo często wymieniali jako równie ważne lub nawet najważniejsze więzi łączące ich z regionem, a nie z Hiszpanią jako całym państwem (tab. 1). Zatem rozwiązanie regionalne, często traktowane jako quasi-federalne, zostało uznane jako jedyny możliwy sposób realizacji żądań części regionów, dotyczących wzrostu ich kompetencji przy jednoczesnym funkcjonowaniu systemu zarządzanego na poziomie centralnym.

Tabela 1. Udział mieszkańców identyfikujących się z Hiszpanią lub wspólnotą autonomiczną (WA) w latach 1980-2002

Wyszczególnienie	1980	1989	1992	1996	1998	2002
Tylko Hiszpania	31,6	24,6	15,6	15,6	14,3	14,2
Bardziej Hiszpania niż WA	-	-	9,5	11,4	8,1	8,5
Tak samo Hiszpania jak WA	37,6	47,9	50,8	50,1	53,1	53,6
Bardziej WA niż Hiszpania	23,8	22,7	13,0	16,3	15,5	13,8
Tylko WA	-	-	6,5	4,8	6,2	6,4
Brak odpowiedzi	6,7	4,8	4,5	1,9	2,7	3,5

Zródło: [Schrijver 2006, s. 97],

Dzisiejsza Hiszpania posiada pewne cechy państwa federalnego - wolność autonomiczną przyznaną regionom - a jednocześnie przyjmuje, na mocy konstytucji, zasadę nierozdzielnej jedności państwa hiszpańskiego. Pozwala to historycznym regionom na korzystanie ze specjalnego statusu w ramach nowego państwa, studząc częściowo tendencje separatystyczne, przy jednoczesnym zachowaniu państwa w dotychczasowym kształcie [Oyhamburu 2001. s. 107-112].

Uchwalona 27 grudnia 1978 r. Konstytucja Hiszpanii wprowadziła system pionowego podziału władzy, który uznał istnienie wspólnot autonomicznych obok

struktur państwa scentralizowanego. Konstytucja ograniczyła się jedynie do sformułowania prawa poszczególnych narodowości i regionów do autonomii terytorialnej. Natomiast pozostawiła ich inicjatywie podjęcie decyzji o uzyskaniu autonomii, o granicach terytorium, a także o nadaniu nowej nazwy wspólnocie autonomicznej.

Konstytucja przewidziała także pewien wspólny zakres kompetencji nowo tworzonych wspólnot autonomicznych, przy czym dla części regionów był to zakres minimalny, natomiast dla pozostałych stanowił maksimum kompetencyjne.

Ustanowienie w konstytucji szerokich ram procesu kształtowania przyszłych wspólnot autonomicznych wynikało przede wszystkim z braku pewności, jak w jego efekcie rzeczywiście wyglądać będzie regionalna mapa Hiszpanii. Dlatego postawiono przed procesem decentralizacji ważne cele. Pierwszym z nich było osiągnięcie niezbędnego poziomu samorządności przez wspólnoty historyczne w jak najkrótszym czasie. Pozostałe regiony musiały udowodnić, że zarówno ich prowincje, jak i gminy chcą być częścią tworzonej wspólnoty autonomicznej. Te regiony uzyskały w początkowej fazie procesu decentralizacji znacznie mniejsze kompetencje niż regiony historyczne [Vinuela 2000, s. 3].

Powstające wspólnoty autonomiczne miały więc dwie możliwości osiągnięcia autonomii regionalnej. Pierwszą z nich wyznaczał art. 143 konstytucji. Określa się ją jako powolną drogę osiągania autonomii, a regiony korzystające z tego sposobu charakteryzował początkowo niski poziom uzyskanych kompetencji (tab. I)¹. Drugi sposób wskazywał natomiast art. 151. Można określić go jako szybką drogę do autonomii, a regiony, które skorzystały bezpośrednio z art. 151, otrzymały natychmiast szeroki zakres kompetencji, z którego wyłączono uprawnienia przynależne jedynie państwu².

Do połowy lat 90., pomimo trwającego już kilkanaście lat procesu decentralizacji władzy, brak było działań zmierzających do zwiększenia uprawnień finansowych wspólnot autonomicznych. Władze państwowe, pomimo przekazania części kompetencji, praktycznie samodzielnie dysponowały zasobami finansowymi kraju, a wydatki regionalne były w olbrzymim stopniu finansowane z dotacji rządu centralnego.

Ta niekorzystna z punktu widzenia wspólnot autonomicznych sytuacja uległa częściowej zmianie w połowie lat 90., wraz z pierwszymi reformami narodowego systemu finansowego. Tym samym rozpoczął się proces przekazywania wspólnotom autonomicznym znacznych uprawnień fiskalnych, czego przejawem stała się częściowa samodzielność w pobieraniu podatków. Działania te miały na celu do-

¹ Najważniejsze kompetencje dotyczyły organizacji instytucji samorządowych, planowania przestrzennego, prac publicznych, infrastruktury i transportu, rolnictwa, uprawnień w zakresie ochrony środowiska, wspierania rozwoju kultury, turystyki oraz pomocy społecznej. Zmiany zakresu uprawnień mogły nastąpić dopiero po upływie pięciu lat [Laborda, Escudero 2006, s. 5].

² W art. 149 ust. 1 ustawodawca wymienił te dziedziny, które miały pozostać wyłącznie w gestii państwa hiszpańskiego i w rezultacie nie mogły być przejęte przez regiony. Należą do nich: obrona narodowa, stosunki międzynarodowe, handel zagraniczny, opieka socjalna oraz kształtowanie polityki gospodarczej kraju [Molero 2001, s. 506-507].

stosowanie przychodów budżetowych wspólnot do ich rosnącej odpowiedzialności finansowej, która związana była przede wszystkim z uzyskiwaniem szerszych kompetencji w zakresie służby zdrowia oraz edukacji.

W chwili obecnej wspólnoty autonomiczne podlegają dwóm rodzajom systemów finansowych (tab. 2). Pierwszy, który dotyczy piętnastu z siedemnastu regionów, oparty jest na wspólnym systemie finansowym (*regimen comun*), regulowanym przez ustawę zasadniczą o finansowaniu wspólnot autonomicznych (LOFCA). Przez lata charakteryzował się on silną zależnością od transferów finansowych z budżetu państwa. Wyliczenia Międzynarodowego Funduszu Walutowego pokazują że do 1994 r. dotacje rządu centralnego stanowiły 96% rocznego dochodu wspólnot. Jednak poczynając od połowy lat 90., finansowa pozycja wspólnot autonomicznych funkcjonujących w ramach tego systemu stale się poprawia. Wprowadzane zmiany zwiększają finansową niezależności regionów od władz centralnych. Ich celem było przekazanie pod bezpośrednią kontrolę wspólnot autonomicznych, obok funkcjonujących uprawnień w zakresie mniej istotnych podatków (takich jak podatek majątkowy, spadkowy, podatek od nieruchomości czy hazardu), znacznej części państwowych dochodów z podatku bezpośredniego. Nowe źródła dochodów zastąpiły funkcjonujący do tej pory udział każdej wspólnoty w dotacjach państwowych.

Natomiast dwie wspólnoty autonomiczne - Kraj Basków oraz Nawarra - funkcjonują w ramach specjalnego systemu finansowego o bardzo szerokich kompeten-

Tabela 2. Zakres kompetencji i system finansowy hiszpańskich wspólnot autonomicznych

Wspólnota autonomiczna	Rok przyznania statusu wspólnot autonomicznych	Początkowy poziom kompetencji	System finansowy
Nawarra	1982	wysoki	<i>régimen especial</i>
Kraj Basków	1979	wysoki	<i>régimen especial</i>
Andaluzja	1981	wysoki	<i>régimen común</i>
Wyspy Kanaryjskie	1982	wysoki	<i>régimen común</i>
Katalonia	1979	wysoki	<i>régimen común</i>
Walencja	1982	wysoki	<i>régimen común</i>
Galicja	1981	wysoki	<i>régimen común</i>
Aragonia	1982	niski	<i>régimen común</i>
Asturia	1981	niski	<i>régimen común</i>
Baleary	1983	niski	<i>régimen común</i>
Kantabria	1981	niski	<i>régimen común</i>
Kastylia-La Mancha	1982	niski	<i>régimen común</i>
Kastylia-León	1983	niski	<i>régimen común</i>
Estremadura	1983	niski	<i>régimen común</i>
La Rioja	1982	niski	<i>régimen común</i>
Madryt	1983	niski	<i>régimen común</i>
Murcja	1982	niski	<i>régimen común</i>

Zródło: [Laborda, Escudero 2006].

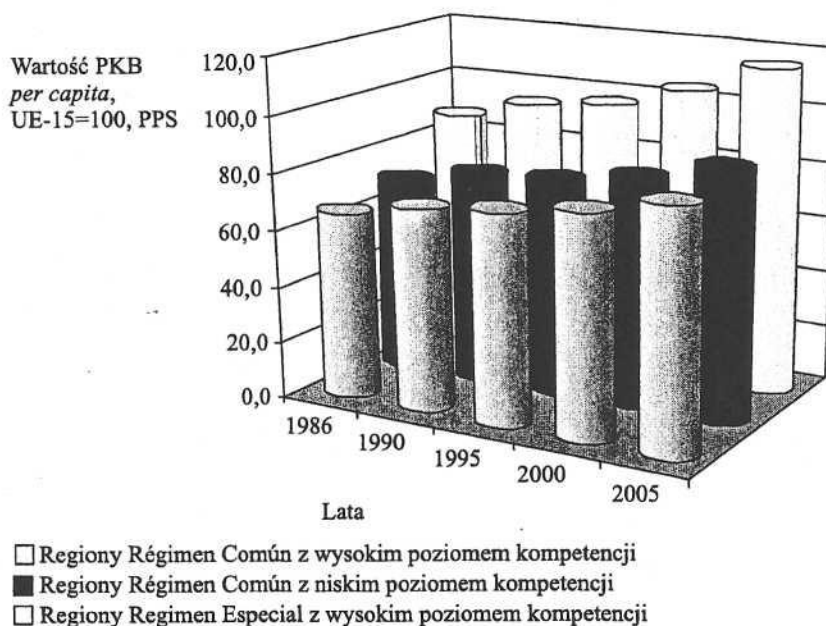
cjach (*regimen especial*) [Council of Europe 1997, s. 49], Opiera się on na historycznych kartach praw miejskich (*fueros*) oraz porozumieniach (*convienios*) związanych z terytorium obu wspólnot autonomicznych, które zostały uznane przez konstytucję [Gordo, Hemandez de Cos 2000, s. 25], Państwo przyznało im wyłączną moc prawną regulowania różnych podatków, co pozwoliło na ujednoczenie ich systemów finansowych. Wyjątkiem pozostały jedynie podatki związane z konsumpcją alkoholu i tytoniu. Ponadto w gestii tych dwóch regionów nie znajdują się podatki importowe. W pełni odpowiada za nie, nakłada je, reguluje i korzysta z nich rząd centralny. Zarówno Kraj Basków jak i Nawarra odprowadzają część dochodów do budżetu centralnego w celu pokrycia kosztów państwowych, takich jak obrona narodowa czy sprawy zagraniczne (tzw. *cupó*). Podstawowym kryterium wyznaczania wielkości tych opłat jest udział wspólnoty autonomicznej w wytwarzaniu PKB całego kraju [IMF 2000, s. 13].

3. Ewolucja sytuacji społecznej i ekonomicznej w hiszpańskich wspólnotach autonomicznych w świetle procesu decentralizacji władzy

Jak przedstawiono powyżej, hiszpańskie wspólnoty autonomiczne można podzielić na trzy grupy w zależności od poziomu uzyskanych przez nie kompetencji. Grupę regionów charakteryzujących się niskim poziomem kompetencji i funkcjonujących w systemie finansowym *regimen comun* tworzą: Aragonia, Asturia, Baleary, Kantabria, Kastylia La Mancha, Kastylia i Leon, Estremadura, La Rioja, Madryt i Murcja. Grupa regionów o wysokim poziomie uzyskanych kompetencji, również funkcjonujących w systemie *regimen comun* składa się z Andaluzji, Wysp Kanaryjskich, Katalonii, Walencji oraz Galicji. Natomiast grupę regionów o wysokim poziomie kompetencji, funkcjonujących jednocześnie w ramach specjalnego systemu finansowego *regimen especial* tworzy Kraj Basków i Nawarra. Poniżej przedstawiona została analiza zależności pomiędzy poziomem uzyskanych kompetencji i funkcjonującym systemem finansowym w poszczególnych grupach regionów hiszpańskich a tempem ich rozwoju społecznego i ekonomicznego, mierzonego poziomem PKB *per capita* i wysokością stopy bezrobocia.

Rysunek 1 przedstawia ewolucję poziomu wskaźnika PKB *per capita* w poszczególnych grupach hiszpańskich wspólnot autonomicznych w latach 1986-2005. Przedstawione dane wyraźnie wskazują na sukces ekonomiczny Kraju Basków i Nawarry. Oba regiony, funkcjonujące w oparciu o *regimen especial* osiągnęły w roku 2005 najwyższy poziom PKB *per capita* względem wartości średniej dla UE liczącego 15 dotychczasowych państw członkowskich. Wyniósł on 116,1% średniej UE dla Kraju Basków i 114,6% dla Nawarry. Uwzględniając efekt statystyczny, związany z akcesją w ostatnich latach 12 nowych państw członkowskich, wartość wskaźnika PKB *per capita* była w obu przypadkach o ok. 15 punktów procentowych wyższa i w roku 2005 wyniosła odpowiednio 130,8% i 129,2% średniej dla UE liczącej 27

państw. Należy także dodać, iż w ciągu ostatnich dwudziestu lat oba regiony należały do najszybciej rozwijających się wspólnot autonomicznych. Wzrost PKB *per capita* od roku 1986 wyniósł w Nawarze blisko 30 punktów procentowych, natomiast w Kraju Basków wartość ta była wyższa o 26,6 punktu procentowego. Wśród wszystkich regionów hiszpańskich jedynie Madryt rozwijał się w tempie szybszym niż obie wspólnoty autonomiczne.

Rys. 1. Wartości wskaźnika PKB *per capita* w grupach regionów o różnym zakresie kompetencji w latach 1986-2005

Źródło: [Commission of the European Communities 1998; 2001].

Analiza porównawcza zmian poziomu PKB *per capita* pozwala stwierdzić, iż dystans w rozwoju ekonomicznym pomiędzy obu regionami funkcjonującymi w ramach systemu finansowego *regimen especial* a pozostałymi grupami regionów systematycznie wzrasta. Sytuacja ta z jednej strony akcentuje korzyści płynące z daleko posuniętej decentralizacji władzy publicznej, popartej wzrostem dochodów regionów, a z drugiej wskazuje na istotne problemy w realizacji głównych założeń polityki spójności Unii Europejskiej, zmierzających do zmniejszenia dysproporcji w rozwoju społecznym i gospodarczym pomiędzy regionami państw członkowskich. Dochodzi bowiem do wzrostu dysproporcji pomiędzy analizowanymi regionami, pomimo że przez lata słabiej rozwinięte wspólnoty autonomiczne uzyskiwały olbrzymią pomoc w ramach funduszy strukturalnych i funduszu spójności UE. Dodatkowo uzyskiwały one pomoc finansową w ramach Funduszu Kompensacji Mię-

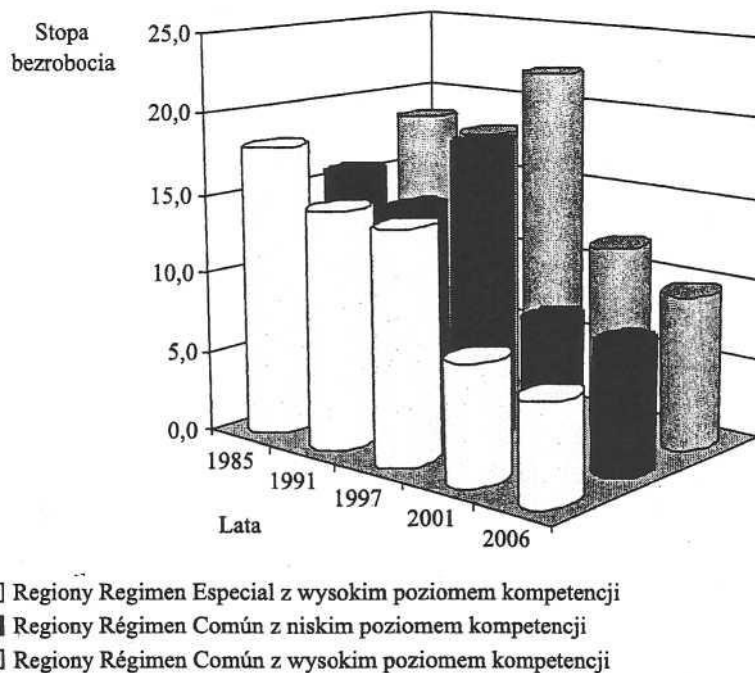
dzyterytonalnej, którego celem jest redystrybucja zasobów i dochodów pomiędzy bogatymi i biednymi regionami hiszpańskimi³.

Różnice w poziomie PKB *per capita* pomiędzy dwoma pozostałymi grupami regionów są już znacznie mniejsze. Charakterystyczne i jednocześnie zastanawiające jest jednak to, że sytuacja regionów funkcjonujących w ramach systemu *regimen comun* i posiadających przez lata niski poziom kompetencji jest w kategoriach osiągniętego poziomu rozwoju gospodarczego lepsza niż regionów o wysokich kompetencjach. Wysoki poziom kompetencji powinien przecież sprzyjać dynamicznemu rozwojowi gospodarczemu. Okazuje się jednak, że brak równowagi pomiędzy uzyskanymi dzięki konstytucji uprawnieniami a możliwościami ich finansowania istotnie ogranicza korzyści płynące z decentralizacji władzy publicznej. Wyższe przeciętne tempo rozwoju regionów funkcjonujących w ramach tego samego systemu finansowania, lecz posiadających niższe kompetencje, wskazuje na istotne mankamenty procesu decentralizacji, w którym władza centralna oddaje część swych kompetencji, zatrzymuje jednak dla siebie kontrolę nad zasobami finansowymi, umożliwiającymi realizację owych uprawnień. Natomiast pozycja ekonomiczna Kraju Basków i Nawarry wśród wszystkich hiszpańskich wspólnot autonomicznych pozwala stwierdzić, iż proces przenoszenia kompetencji ze szczebla władzy centralnej na niższe poziomy władzy publicznej, poparty istotnymi prawami do przystosowania systemu finansowego do indywidualnych potrzeb, sprzyja dynamice rozwoju regionalnego.

Sytuacja na hiszpańskim rynku pracy jest dziś stabilna, a poziom stopy bezrobocia dla wszystkich grup wspólnot autonomicznych jedynie nieznacznie przewyższa wartość średnią dla całej Unii Europejskiej. O ile w połowie lat 90., w okresie największego natężenia problemów na rynku pracy, stopa bezrobocia osiągnęła w Hiszpanii poziom przekraczający 24% zasobu siły roboczej, o tyle w roku 2007 była już trzykrotnie niższa.

Sukces w tworzeniu miejsc pracy i w walce z bezrobociem Hiszpania zawdzięcza dynamicznemu rozwojowi gospodarczemu, związanemu z integracją europejską, uczestnictwem w jednolitym rynku europejskim i unii monetarnej. Różnice w poziomie stopy bezrobocia wśród poszczególnych grup wspólnot autonomicznych nie są duże. Jednak to właśnie w regionach z systemem finansowym *regimen especial* osiągnięta została w roku 2006 najniższa wartość tego wskaźnika. Poziom bezrobocia wyniósł 6,2% zasobu siły roboczej i był blisko trzykrotnie niższy w porównaniu z połową lat 90. (rys. 2). Stopa bezrobocia w grupie regionów z systemem finansowym *regimen comun* oraz o wysokim poziomie kompetencji była o blisko połowę wyższa i wyniosła w 2006 r. 9,6%. Pomędzy tymi granicznymi wartościami znalazły się regiony *regimen comun* z niskimi kompetencjami. Wartość wskaźnika stopy bezrobocia ukształtowała się w tej grupie regionów na poziomie 7,9% zasobu siły roboczej.

————— FCI (Fondo de Compensación Interterritorial) został powołany do życia na mocy konstytucji i od roku 1982 jego środki trafiają do wspólnot autonomicznych w celu złagodzenia międzyterytonalnych nierówności rozwoju i zapewnienia działania zasady solidarności pomiędzy regionami.

Rys. 2. Stopa bezrobocia w grupach regionów o różnym zakresie kompetencji w latach 1985-2006 Źródło: [Commission of the European Communities 1998; 2001],

Zmiany dokonujące się na rynku pracy w analizowanych regionach ponownie potwierdzają założenie o przewadze, jaką daje decentralizacja władzy wraz z idącymi za nią odpowiednimi źródłami finansowania wydatków. Zarówno Kraj Basków, jak i Nawarra osiągają najwyższy poziom rozwoju gospodarczego spośród hiszpańskich regionów, jak i najlepiej radzą sobie z problemami występującymi na rynku pracy. Należy oczywiście pamiętać, że analizowane przemiany następowały równoległe do procesu integracji ze strukturami Unii Europejskiej. Dlatego trudno jest oddzielić korzyści wynikające z prowadzonego procesu decentralizacji władzy od innych czynników determinujących rozwój gospodarczy i pozytywne przemiany na rynku pracy, a związanych z uczestnictwem we wspólnym rynku, unii monetarnej czy korzystaniu z pomocy strukturalnej UE. Jednak uzyskany stopień rozwoju dobitnie wskazuje, iż wysoki poziom kompetencji oraz własny system finansowy faworyzuje obie wspólnoty autonomiczne. Można wymienić kilka najważniejszych atutów wynikających z własnego systemu finansowego, pozwalających na uzyskanie tak dużej przewagi Krajowi Basków i Nawarze nad pozostałymi wspólnotami autonomicznymi. Po pierwsze pobierane na obszarze obu regionów podatki nie trafiają do wspólnego budżetu państwa i nie są następnie wraz z innymi środkami dzielone pomiędzy wszystkie hiszpańskie wspólnoty według kryterium wielkości

populacji. Drugim atutem dającym przewagę nad pozostałymi regionami jest możliwość dopasowania wysokości pobieranych podatków do swych specyficznych potrzeb związanych z prowadzoną polityką rozwoju gospodarczego oraz uzyskanymi od państwa szerokimi kompetencjami. I wreszcie władze regionalne w obu wspólnotach autonomicznych udoskonalają swe umiejętności administracyjne, co skutkuje korzyściami płynącymi ze sprawnie prowadzonego i efektywnego procesu zarządzania regionem.

4. Wnioski

Proces przekazywania kompetencji z poziomu centralnego na rzecz wspólnot autonomicznych odgrywa olbrzymią rolę w rozwoju społecznym i ekonomicznym hiszpańskich regionów. Asymetria tego procesu pozwala wskazać na zależności występujące pomiędzy poziomem uzyskanych kompetencji a osiągniętym rozwojem gospodarczym i sytuacją na rynku pracy w poszczególnych grupach wspólnot autonomicznych. Należy jednak podkreślić, że ze względu na uwarunkowania historyczne oraz społeczne i ekonomiczne ograniczenia, istniała niepewność i ryzyko, jak w efekcie procesu decentralizacji rzeczywiście wyglądać będzie regionalna mapa Hiszpanii. Obserwując dzisiejszą Hiszpanię, jednoznacznie można stwierdzić, iż proces ten zakończył się dużym sukcesem. Hiszpania pozostała w dotychczasowych granicach, a jednocześnie dokonała olbrzymiego skoku cywilizacyjnego.

Analiza przeprowadzona w artykule pozwala stwierdzić, iż w największym stopniu na procesie decentralizacji władzy skorzystały te regiony, które bezpośrednio na mocy konstytucji uzyskały największy zakres kompetencji oraz szeroką autonomię fiskalną - Kraj Basków i Nawarra. Obie wspólnoty autonomiczne charakteryzują się najwyższym poziomem rozwoju ekonomicznego wśród hiszpańskich regionów, znacznie przekraczającym wartość średnią dla wszystkich regionów Unii Europejskiej. Dzięki możliwości samodzielnej adaptacji systemu podatkowego do regionalnych potrzeb oba regiony funkcjonujące w ramach systemu finansowego *regimen especial* osiągnęły także sukces na rynku pracy. Należy jednak podkreślić, iż pozostałe hiszpańskie regiony także rozwijają się dynamicznie, zarówno dzięki decentralizacji władzy, jak i uczestnictwu we wspólnym rynku, unii monetarnej oraz pomocy strukturalnej UE.

Przedstawione w artykule hiszpańskie doświadczenia są szczególnie ważne dla Polski, państwa znajdującego się obecnie w trakcie reformy samorządowej, której dokończenie deklaruje obecny rząd. Pomimo istotnych różnic między Polską i Hiszpanią: ekonomicznych, kulturowych, a przede wszystkim polegających na jednolitym charakterze naszego państwa z jednej strony oraz silnie zróżnicowanej narodowościowo Hiszpanii - z drugiej, przedstawiony proces decentralizacji władzy i sukcesy z nim związane powinny być wzięte pod uwagę także w Polsce.

Literatura

- Commission of the European Communities, *Sixth Periodic Report on the Social and Economic Situation and Development Regions in the European Union*, Brussels/Luxembourg 1998.
- Commission of the European Communities, *Second Report on Economic and Social Cohesion*, Eurostat, Brussels/Luxembourg 2001.
- Council of Europe, *Structure and operation of local and regional democracy*, Spain, Strasbourg 1997.
- Gordo L., Hernandez de Cos P., *El sistema de financiación autonómica vigente para el periodo 1997- -2001*, Documento de Trabajo nr 3/2000, Banco de España, 2000.
- IMF, *Spain: Selected Issues*, International Monetary Fund Staff Country Report 2000, No. 00/156.
- Laborda J.L., Escudero C.M., *Regional Decentralization in Spain: Vertical Imbalances and Revenue Assignments*, WP 06-10, Georgia State University, 2006.
- Molero J.C., *Analysis of the decentralization of public spending in Spain*, "Public Finance and Management" 2001 no. 1(4).
- Oyhamburu K.G., *Espagne: l'expérience du fédéralisme asymétrique*, Pouvoirs Locaux no. 48, 2001.
- Schrijver F., *Regionalism after Regionalisation. Spain, France and the United Kingdom*, Amsterdam University Press, Amsterdam 2006.
- Vinuela J., *Fiscal decentralization in Spain*, International Monetary Fund, Washington, D.C. 2000.

THE ROLE OF THE ADMINISTRATIVE STRUCTURE IN SPANISH AUTONOMOUS COMMUNITIES DEVELOPMENT

Summary

The shape of present-day Spain is determined by actions heading towards prevention of the country's disintegration into a large number of small political formations. In accordance with the Constitution, State of Autonomies was designed to consolidate the country, with a simultaneous decision to gradually decentralize and delegate power among newly created Autonomous Communities. As a result, the so-called "asymmetry" may be observed in the process of transferring responsibilities and fiscal entitlements to regional governments. Some regions, namely those with more experience in self-governing, obtained immediately a high level of responsibilities, while others gradually increased them for years. The process of public power devolution between regions in Spain provides an excellent example for Poland.